Inspraakreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. inzake: 'Statenvoorstel Strategisch Bosbeleid - Meer en beter bos voor Utrecht'

Geachte Statenleden, Gedeputeerde, overigens aanwezigen,

1. Thans ligt het: 'Statenvoorstel Strategisch Bosbeleid' ter besluitvorming door Provinciale Staten voor. Gaarne maakt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. van de geboden gelegenheid gebruik nog een reactie op het betreffende Statenvoorstel te geven. Eerst zal nog kort bij het planproces worden stilgestaan, waarna een inhoudelijke reactie zal worden gegeven. Afgesloten zal worden met een conclusie;

Planproces

2. Ooit kende de provincie, dat nog voordat begin jaren '90 de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), thans het Nationale Natuur Netwerk (NNN), in het leven werd geroepen, een actief bosbeleid, dat dan werd vormgegeven op basis van het zogenaamde: 'Regionale Bosplan (Provincie Utrecht, 1985)'.
   Ook op dat plan is indertijd door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o., dat samen met de Vrienden van Amelisweerd, een reactie ingebracht en waarbij zij er (toen) al voor pleiten aan het 'Bos van Amelisweerd' de aanduiding 'Natuurbos'/'Bos met natuurwaarde (Bn)' te geven, dat niet alleen gezien de bijzondere natuurwaarden van dat bos, maar ook de hoge recreatieve waarden. Dat: 'Regionale Bosplan' was dan (voor zover bekend) een nadere uitwerking van het beleid (op hoofdlijnen), zoals dat in het toenmalige: 'Streekplan provincie Utrecht' was vastgelegd;
3. Juist teneinde, naast het beleid m.b.t. de EHS, zoals dat dan was vastgelegd in het: 'Beleidsplan Natuur en Landschap (BLNU, 1992)', ook aan de specifieke betekenis van bossen bijzondere aandacht te geven, is toen begin jaren 2000 door de provincie het idee opgevat tot een zogenaamde: 'Bosvisie/Bosnotitie' te komen, waarvoor toen ook een klankbordgroep in het leven is geroepen. Alhoewel er daarvoor al wel een bepaald concept lag, hetgeen toen wel aan de leden van de klankbordgroep is voorgelegd, is die: 'Bosvisie/Bosnotitie' uiteindelijk nooit vastgesteld;
4. Wel is inmiddels in 2016 door de Staten een: 'Natuurvisie' opgesteld, inclusief (o.a.) ook een 'Supplement Biodiversiteit', waarbij wel ook aandacht is gegeven aan de binnen de provincie Utrecht voorkomende bossen, maar dan als deel van het algehele natuurbeleid;
5. Mede n.a.v. de commotie die in de tussentijd is ontstaan over de relatief grootschalige kap bos in Natura 2000-gebieden teneinde bepaalde natuurdoeltypen te kunnen ontwikkelen[1], evenals ook het toepassen van relatief grote kapvlakten door (o.a.) SBB teneinde tot bosverjonging te kunnen komen, dat met oppervlakten van 2-3 ha,, waaronder op de Utrechtse Heuvelrug, maar ook i.r.t. de betekenis die aan bos m.b.t. de vastlegging van CO2 in het 'Klimaatakkoord 2019' werd toegekend, werd (uiteindelijk) op landelijk niveau besloten te komen tot een nationale bossenstrategie. Binnen dat kader heeft er toen o.a. ook op 29 mei 2019 in de Tweede Kamer een hoorzitting plaatsgevonden m.b.t. de grootschalige kap in de bossen.

[1] Overigens is er op basis van de zogenaamde 'Heidenotitie (Provincie Utrecht, 2004)' ook op diverse plaatsen op de Heuvelrug bos gekapt teneinde heide/heischraal grasland tot ontwikkeling te laten komen, dat met name om de diverse heiderelicten met elkaar te verbinden. Ook dat heeft op enkele plekken tot kritische vragen vanuit de bevolking geleid, zoals o.a. bij Hollandse Rading. Overigens is in 2018 er een geactualiseerde 'Bos- en Heidenotitie' vastgesteld.

Met name over de ecologische gevolgen van vlaktekap zijn dan met name door de Stichting NatuurAllert diverse rapporten uitgebracht en ook als zodanig in de dialoog ingebracht (zie in deze met name ook het rapport: ‘Ecologische effecten van Vlaktekap op de kwaliteit van bosecosystemen (Stichting NatuurAllert, 2020)’), evenals heeft zij m.b.t. de Nationale Bossenstrategie ook een amendement aan de Tweede Kamer aangeboden (zie in deze ook het: ‘Amendement Bossenstrategie, 2021)’).
Ook heeft het Ministerie/de Minister zelf ook m.b.t. de ecologische gevolgen van de vlaktekap door de Wageningen Universiteit een advies uit laten brengen, waarin dan op de effecten van de diverse kapsystemen wordt ingegaan (zie in deze ook de publicatie: ‘De ecologische aspecten van vlaktekap in het Nederlandse Bos (WUR, 2020)’).
Verder zijn m.b.t. de nationale bossenstrategie door diverse instanties/organisaties adviezen ingebracht, waaronder o.a. door het College voor Rijksadviseurs (zie ook het advies: ‘Landschap versterken met bomen en bos (CRA, 2020)’), evenals door de Stichting Ark (zie in deze ook het rapport: ‘Bosvisie van de Stichting ARK - Begraasde wandelende bossen (Stichting ARK, 2020)’).
Inmiddels liggen er dan m.b.t. de nationale strategie een tweetal documenten, namelijk: ‘Ambities en doelen van rijk en provincie voor een Nationale Bossenstrategie’ en een: ‘Bos voor de Toekomst - Uitwerking van ambities en doelen landelijke Bossenstrategie en Beleidsagenda 2030’, dat dus (kennelijk) als gezamenlijke publicaties van het Rijk en de provincies. Voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat heeft kunnen nagaan is het document: ‘Bos voor de Toekomst - Uitwerking van ambities en doelen landelijke Bossenstrategie en Beleidsagenda 2030’ ook door de Min. van LNV aan de Tweede Kamer voor besluitvorming voorgelegd, maar heeft deze daarover nog (steeds) geen besluitvorming plaatsgevonden, tenzij zij dat dus heeft gemist;

6. Mede n.a.v. hetgeen in die zin in de: ‘Natuurvisie (Provincie Utrecht, 2016)’ is opgenomen, heeft GS besloten, dat dan mede ook op diverse verzoeken van de Staten, alsnog voor de <u>provincie Utrecht</u> tot een nader strategisch bosbeleid te komen, dat dus als een nadere kaderstelling van hetgeen in die zin in de: ‘Natuurvisie (provincie Utrecht, 2016)’ is aangegeven. Dat strategisch Bosbeleid kan dan mede ook als een nadere uitwerking van de ‘Nationale Bossenstrategie’ worden gezien;
7. Teneinde voor de provincie Utrecht tot een bosbeleid te kunnen komen heeft er dan, een <u>participatieproces</u> met diverse stakeholders plaatsgevonden, waaronder een aantal natuurorganisaties, zoals o.a. de Stichting Milieuzorg Zeist e.o..
   Eerst heeft er dan een sessie over de ‘Perspectieven’ plaatsgevonden, waarna het concept ook voor een reactie is voorgelegd, zowel in een digitale sessie, als dat tevens de mogelijkheid tot een schriftelijke reactie werd geboden. De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. heeft van d(i)e gelegenheid ook gebruik gemaakt om een (uitgebreide) reactie te geven, waarvoor ook de waardering.
   In die zin was het wellicht wel goed geweest als er aan het Statenvoorstel nog een reactienota was toegevoegd, zodat iedereen niet alleen kan zien wat in die zin door diverse stakeholders is ingebracht, maar ook of bepaalde voorstellen al dan niet zijn opgenomen en waarom dan eventueel wel of niet;
8. Thans ligt dus het: ’<u>Strategisch Bosbeleid – Meer en beter bos</u> (hierna ‘Bossenstrategie’)’ ter besluitvorming in de Staten voor;

Inhoudelijke aspecten

9. Hierbij zal nog op een korte algemene reactie worden gegeven, waarna nog op aantal meer specifieke aspecten zal worden ingegaan;

Algemeen

10. In algemene zin is het o.i. een overzichtelijke beleidsnotitie geworden, met ook een aantal duidelijke thema's, waarbij dan grotendeels bij de thema's uit de: 'Nationale bossenstrategie' wordt aangesloten;
11. Ook zijn een aantal punten zoals deze door (o.a.) natuurorganisaties in de diverse sessies zijn ingebracht ook terug te vinden in de 'Bossenstrategie', zoals met de aandacht voor autochtone soorten en in zekere zin ook een maximale oppervlakte t.a.v. kap van bossen, namelijk van 0.5 ha, dat i.p.v. het eerdere voorstel van 1 ha, dat kennelijk wel ook mede m.b.t. hetgeen in die zin nu in de: 'Nationale Bossenstrategie' t.a.v. 'regulier bosbeheer' (en ook in de: 'Ontwerp Gedragscode Soortenbescherming bosbeheer 2020') is aangegeven, ook al blijft de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. ook daar kritisch over (zie ook hierna). Dus ook daarvoor in ieder geval de complimenten;
12. Wat o.i. wel ook met name wordt gemist is toch (nog steeds) een 'Integrale visie-kaart', zodat ook vanuit een breder perspectief wordt aangegeven waar men t.a.v. diverse thema's ook echt kansen ziet. Natuurlijk in de diverse teksten worden daar ook op ingegaan, maar als je ook echt op visieniveau een nader inzicht in geeft, gaat dat ook meer tot de 'verbeelding' spreken!;

Afzonderlijke thema's

13. Hierbij zal nog worden stilgestaan bij de afzonderlijke thema's, althans voor zover daar aanleiding toe is;

'Meer bos en bomen' én '*Vitaal Bos'*

14. Aangezien deze beide thema's o.i. vrijwel niet los van elkaar kunnen worden gezien, althans in (landschaps)ecologische zin, worden ze tegelijkertijd aan de orde gesteld;
15. Teneinde ook echt aan de binnen de provincie Utrecht voorkomende bossen een kwaliteitsimpuls (in algemene zin) te kunnen geven, pleit de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er al veel langer voor, zoals u overigens bekend, om de bossen van de Heuvelrug ook echt d.m.v. een robuuste verbinding met die van de Veluwe te verbinden en dat dan niet alleen via de uiterwaarden van de Rijn en Lek, maar met name ook via het zogenaamde: 'Valleilint' (zie in deze dus ook Bijlage 1: 'Natuurbruggen Heuvelrug en omgeving (UL, 2013)').
    Door de Staten is m.b.t. het 'Valleilint' ten tijde van de behandeling van de: 'Omgevingsvisie Provincie Utrecht' ook al een motie aangenomen, waarover ook door de (toenmalige) Gedeputeerde een gesprek met de provincie Gelderland plaatsgevonden en waarbij dan door Gelderland is aangegeven dat zij in die zin andere ambities hebben (zie in deze dus de brief van de Gedeputeerde, d.d. 30 november 2021). Maar als er o.i. dus ergens kansen liggen om dit nu actief op te pakken, dus niet alleen om zo voor Nederland als geheel tot (een) veerkrachtiger(e) en ook vitaler(e) en dus ook meer completer(e) bos(gemeenteschappen) te kunnen komen, dat ook gezien de diverse opgaven waar we met zijn allen voor staan, dus zowel m.b.t. het klimaat (zie ook de diverse rapporten van het IPCC) en ook de biodiversiteit (zie ook diverse rapporten van het IPBES), dan is dat wel m.b.t. de realisatie van het: 'Valleilint' (zie in deze dus ook het advies: 'Landschap versterken met bomen en bos (CRA, 2020)' en dan het betreffende Hoofdstuk 4 'Voorbeelduitwerking' en dan onder: 'Gelderse Vallei', pag. 64 – 69). Op onderstaande Fig.: '*Contour van EHS onder huidige NNN*' wordt dan een impressie gegeven van de kansen die er in die zin voor o.a. aanplant van extra

bos(sen)/landschapselementen zijn, tenminste als we de eerdere begrenzing EHS, inclusief de toenmalige in het kader van de: 'Nota Ruimte' hier geprojecteerde robuuste verbinding, vergelijken met de huidige begrenzing in het kader van het NNN, dus op basis van het zogenaamde: 'Akkoord van Utrecht'.
Gelukkig wordt aan het verbinden van de Heuvelrug met de Veluwe wel ook in de: 'Bossenstrategie' aandacht gegeven (zie in deze ook het: 'Strategisch Bosbeleid', pag. 83), maar dan zou het o.i. wel goed zijn als dat ook meer concreet zou worden gemaakt. Teneinde de betreffende robuuste ecologische verbinding ook echt te laten functioneren is dan natuurlijk nog wel een ecoduct over de A1 nodig, dus bij Terschuur, hetgeen dan (net nog) in het TB Knooppunt Hoevelaken zou kunnen worden meegenomen;

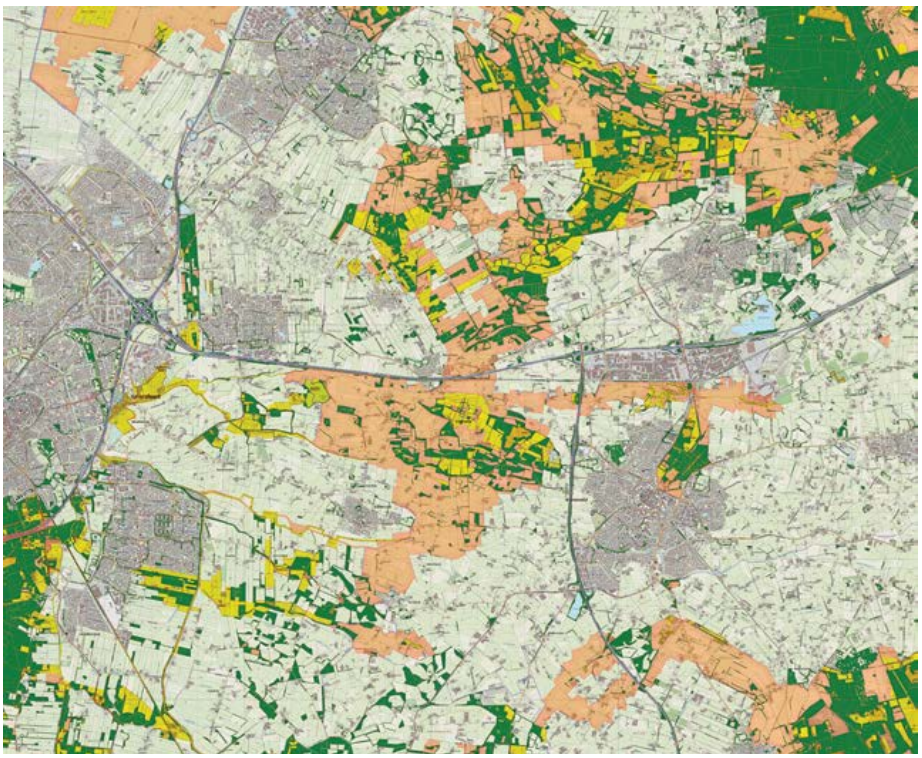

Fig.: '*Contour EHS onder huidige NNN (bruin: voormalige EHS, geel: NNN, groen:bestaande bossen)* (uit: 'Landschap versterken met bomen en bos (CRA, 2020)')

16. Dan worden er in de: 'Bossenstrategie' ook diverse (<u>andere) locaties waar er kansen liggen voor het uitbreiden van bos/bomen</u> aangegeven, dat met een totale oppervlakte van 1.500 ha.
Wat bos betreft gaat het dan o.a. om de flanken van de Heuvelrug (zie in deze dus o.a. de 'Visie Heuvelland (Flux, 2021)' en het betreffende Advies van de PARK), het Kromme Rijngebied en ook het Veenweidegebied (zie in deze o.a. het rapport: 'Kansen voor soortenrijk klimaatbos - Ruimtelijke verkenning nieuwe klimaatbossen Kromme Rijn- en Veenweidegebied (Bosgroepen Midden Nederland, 2021) en ook rondom de grotere steden in het kader van 'Groen groeit mee' (zie in deze dus o.a. ook het rapport: 'Groen groet mee – Opgaven in beeld (Bureau Buiten, 2021)'). Kansen die er ook zeker zijn, zij het dat ook daarbij wel steeds ook vanuit een integrale visie en met name ook op basis historische en ecologische analyses dient te worden bezien of de aanplant van bos/landschapselementen in die zin wel ook echt passend is (zie in deze overigens ook het: 'Strategisch Bosbeleid', Hoofdstuk 2..2: 'Afwegingskader bos').

In ieder geval zijn er als we de ‘Visie Heuvelland (Flux, 2021)’ bezien vanuit landschappelijk en ook ecologisch opzicht dus wel ook de nodige kanttekeningen bij te plaatsen, zoals gevolgen van de kap/dunning zoals deze daarbij met name op de toppen van de Heuvelrug worden voorgesteld, dat dan t.b.v. o.a. de ontwikkeling van natuurbos (?) en ook infiltratie, voor de bosecosystemen op de Heuvelrug zelf.
Wat betreft de aanplant van bomen (sec) kan dan aan de aanplant van ‘Kleine landschapselementen (KLE’s) een belangrijke betekenis worden toegekend, waardoor meteen ook in die zin tot een landschappelijk/cultuurhistorisch en ook ecologisch structuurherstel kan worden gekomen (zie in deze dus ook het: ‘Landschapsuitvoeringsplan - Handreiking groene dooradering (Provincie Utrecht, 2022)’), zij het dat het ook hierbij van belang is dat een zorgvuldige afweging plaatsvindt, dat dus op basis landschappelijke/cultuurhistorische analyse (zie in deze dus ook de: ‘Kwaliteitsgidsen landschappen’, ook al worden deze dan kennelijk gezien de meerdere opgaven geactualiseerd).
Dan zijn er zeker ook in het agrarische gebied kansen voor agroforestry, inclusief ook voedselbossen, waarbij de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zich kan vinden in het voorbehoud dat t.a.v. voedselbossen m.b.t. het NNN wordt gemaakt, dat ook aangezien vaak van uitheemse gewassen/bomen gebruik wordt gemaakt.
Ook zijn er natuurlijk vele mogelijkheden tot de aanplant van bomen en ‘tiny (fruit)forest(s)’ in de steden, dat ook in verband met de algehele in die zin gewenste vergroening van de steden i.v.m. (o.a.) de klimaatproblematiek (denk aan o.a. hittestress), evenals ook de kansen die dat biedt om aan de leefomgevingskwaliteiten in het algemeen en dus ook de gezondheid van de mens zo een kwaliteitsimpuls te kunnen geven, dat dus ook vanuit het principe van een ‘Gezond stedelijk leven’ (zie in deze dus o.a. ook de publicaties: ’Groen in en om de stad (Staten van Utrecht, 2018)’ en ook: ‘Green and Blue Spaces and Mental Health (WHO, 2021)’);

17. Teneinde zo tot een aaneengesloten netwerk van natuur en ook bossen te kunnen komen is het in die zin dus wel ook goed dat in de: ‘Bossenstrategie’ aan <u>ecologische verbindingen</u>, inclusief faunapassages aandacht wordt gegeven (zie in deze ook het: ‘Strategisch Bosbeleid’, Bijlage B.1: ‘Utrechtse bossen’ en dan onder B1.3: ‘Kwaliteit van het bos’, Kaart 9: ‘Versnippering en samenhang van het bos’, pag. 83). In die zin bestaan er ook in die zin nog steeds een aantal wensen/opgaven, zoals de aanleg van een faunpassage/ecoduct over de N-234 tussen De Bilt en Soest (ter hoogte van het landgoed Pijnenburg) (zie in deze dus ook de betreffende Bijlage 1: ‘Natuurbruggen Heuvelrug en omgeving (UL, 2013)’)[2];
18. Wat betreft de kwaliteit van de bossen zelf wil men dan de oppervlakte met ‘Natuurbos’ uitbreiden van 39% naar 50%, hetgeen natuurlijk mooi is. Wel wil men daarbij dan nog steeds 20% houtproductie toestaan.
Teneinde evenwel ook echt een ecologische kwaliteitsimpuls aan de bossen zelf te kunnen geven is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er in die zin een groot voorstander van dat met name op de ‘Heuvelrug en bepaalde aangrenzende lager gelegen gebieden’, zoals de uiterwaarden bij de Grebbenberg, de Elster buitenwaarden en de Amerongse Bovenpolder er alsnog ‘<u>grote eenheden zelfregulerende (bos)natuur (GEN</u>)’ tot ontwikkeling zouden komen, dus ook als zodanig aangewezen, dat dus inclusief

[2] Zie wat betreft de versnippering van de Heuvelrug en mogelijke maatregelen o.a. ook: ‘Ontsnippering van de Heuvelrug (Ecologisch Adviesbureau Van den Bijtel, 2004)’.

grote grazers (zoals het edelhert), grote predatoren (zoals de wolf[3]) en ook bodemwoelers (zoals het wilde zwijn), dus ‘wildernis-natuur’, met ook (op termijn) een beheer van ‘niets-doen’ (zie voor een impressie dus ook onderstaande Fig.: ‘Het wandelende woud (Stichting ARK, 2021)’).
De aanwijzing van die ‘grote eenheden zelfregulerende natuur’ zouden dan bij voorkeur moeten plaatsvinden op basis van een daartoe nog op stellen integrale ‘Natuurvisie voor de Heuvelrug en de nabije omgeving’, zij het dat indertijd in de ‘Concept-Bosnotitie’ wel ook al daarvoor een aantal gebieden zijn voorgesteld (zie in deze dus ook Bijlage 2: ‘Kaart Bosnatuur’), evenals overigens ook al in het kader van het: ‘Beheer- en Inrichtingsplan NPUH’, maar waar het helaas o.i. dus nooit van is gekomen.

Fig.: ‘*Het wandelende woud (Stichting ARK, 2021)*’

De Utrechtse Heuvelrug is het een na grootste bosgebied van Nederland, dat na de Veluwe, en dan mag je toch verwachten dat de kansen om ook binnen het Utrechtse tot echte ‘wildernis-natuur’ te komen, dat dus in het kader van de thans voorliggende bossenstrategie van de Provincie Utrecht, ook echt zouden worden opgepakt. En dat dan natuurlijk met name ook waar er daarvoor de kansen zijn, dus mede op basis diverse ‘Natuurparels bos’ zoals deze in die zin reeds op de Heuvelrug zijn onderscheiden (zie in deze dus ook Bijlage 3: ‘Kaart natuurparels (uit: ‘Supplement biodiversiteit’)’);

19. Wellicht liggen er m.b.t. ‘grotere eenheden natuur’ ook nog kansen in andere delen van de provincie Utrecht, zoals o.a. in het Groene Hart, zodat ook daar niet alleen tot een aanpak van de klimaatproblematiek kan worden gekomen, maar ook tot een algehele ecologische structuurversterking, maar daar zou dan wel nog een nadere ideeënvorming over moeten plaatsvinden, ook al heeft ook de PARK en dan name ook in zijn opdracht

[3] Zie in deze dus eventueel ook: https://regiotvdebilt.nl/televisie/gemist/levende-monumenten/89b4b1d3-db61-497c-9aaf-3a4d2a08f0e9/levende-monumenten-de-wolf-van-de-utrechtse-heuvelrug

een aantal studenten zich daar al eens over gebogen, zij het vooral in kader gewenste energietransitie;

20. Dan moet het wat betreft de vitaliteit van de bossen i.r.t. in die zin relevante ‘milieufactoren’ inderdaad name ook de aanpak van de stikstofproblematiek van belang worden geacht (zie in deze o.a. het rapport: ‘Effecten van stikstofdepositie nu en in 2030: een analyse (BWare, 2021)’), dat naast de aanpak van de klimaatproblematiek (zie zin deze dus ook rapporten van het IPCC), dat o.a. i.v.m. de extremere weersomstandigheden, zoals ook langere perioden van droogte met hoge temperaturen, én ook het herstel van de grondwaterrelaties van de Heuvelrug met de aangrenzende gebieden, inclusief ook die van de zogenaamde: ‘kwelnatuur’, dat laatste dan in het kader van de: ‘Blauwe agenda’[4].
Juist wat betreft de aanpak van de stikstofproblematiek zou het dan o.i. goed zijn als de provincie deze niet alleen m.b.t. de ‘Natura 2000-gebieden’ (integraal) zou oppakken (zie in deze dus ook de: ‘Kamerbrief met hoofdlijnen gecombineerde aanpak natuur, water en klimaat in het landelijke gebied en van het bredere stikstofbeleid’, d.d. 1 april 2022), maar met name ook t.a.v. van de bossen (en andere biotooptypen) binnen het NNN in het algemeen en dan in het bijzonder ook t.a.v. die op de Heuvelrug. Dat dus inclusief een bijbehorend programma. In die zin natuurlijk wel goed ook de experimenten te volgen die in die zin thans in andere provincies worden uitgevoerd, zoals m.b.t. het bekalken, het uitstrooien van steenmeel, etc., dat ook gezien de mogelijke neveneffecten daarvan, maar o.i. zou toch allereerst een aanpak bij de bron veruit de voorkeur moeten hebben. In die zin zou het dus goed als de provincie m.b.t. die aanpak ook echt zelf nu een bepaalde verantwoordelijkheid zou nemen, dat dus naast het meer generieke beleid m.b.t. het verlenen van Ontheffingen i.r.t. de stikstofbelasting van Natura 2000-gebieden (zie in deze dus o.a. ook de: ‘Leidraad gebiedsgerichte aanpak stikstof in de provincie Utrecht (Provincie Utrecht, 2020)’).
Wat betreft het klimaat wil men dan de bossen meer klimaatrobuust maken door de aanplant van o.a. zogenaamde ‘rijkstrooiselsoorten’. Op zich is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. daar niet op tegen, maar dan moet dat wel zijn gebaseerd op een zorgvuldige ecologische analyse, dus daarbij ook rekening houdend met aanwezigheid van ‘oude boskernen/oude groeiplaatsen’, deze soorten passen in de voor de betreffende groeiplaats karakteristieke ‘natuurlijke bossuccessie’ en als ze dan worden toegepast het wel ook om autochtoon plantmateriaal zou moeten gaan, want ook in die zin hebben dus al wel in Nederland wat ‘vergissingen’ plaatsgevonden ten koste van autochtoon genetisch aanwezige bomen en struiken;
21. Meer in het bijzonder heeft de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er al enige keren en zij niet alleen voor gepleit om de gehele Utrechtse Heuvelrug alsnog als ‘Natura 2000-gebied’ aan te wijzen. Juist ook de:’Biodiversiteitsstrategie 2030’ van de EU biedt daartoe o.i. nu alle kansen, dat aangezien men uiteindelijk naar een oppervlakte beschermde land- en ook waternatuur van 30 % toe wil;

‘Bescherming van bos’

22. Wat betreft de ‘bescherming van bos’, wil men dan daartoe de eerder als zodanig in het bosbeleid van de provincie Utrecht onderscheiden categorieën ‘waardevol bos’, te weten ‘oude bosgroeiplaatsen’, ‘oude boskernen’, ‘bosreservaten’, ‘A-locaties bos’ én ‘cultuurhistorisch waardevolle bossen’ kennelijk nu in één categorie onderbrengen,

[4] Zie in deze dus ook het rapport: ‘Bouwstenen blauwe agenda Utrechtse Heuvelrug (Hyrologic, 2021)’.

namelijk ‘oude bosgroeiplaatsen’, dat dan mede op basis van een in die zin door de WUR/WENR uitgevoerd nader historische en ecologisch onderzoek (zie in deze dus ook het rapport: ‘Oude bosgroeiplaatsen in de provincie Utrecht – Ecologische onderbouwing en begrenzing (WENR, 2022)’);

23. Zoals ook eerder in haar reactie op het concept aan de provincie Utrecht kenbaar gemaakt staat de Stichting Milieuzorg Zeist kritisch tegenover het afschaffen van de diverse categorieën ‘waardevol bos’, aangezien aan elk daarvan, zoals overigens ook in de: ‘Bossenstrategie’ zelf aangegeven, in ecologisch en/of cultuurhistorisch opzicht een bepaalde betekenis kan worden gegeven.
    Op basis van de daartoe nu in de: ‘Bossenstrategie’ gegeven uiteenzetting en dan met name ook het bieden van de mogelijkheid dat men nu m.b.t. alle ‘oude bosgroeiplaatsen’ een kapverbod op kan leggen, evenals men daar waar sprake is van ‘oude boskernen’ dat ook echt wil verankeren binnen het NNN door daaraan dan bijzondere aandacht te geven bij de daartoe gegeven beschrijving van: ‘wezenlijke waarden en kenmerken’ van de betreffende ‘oude boskernen’ kan de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. daar op zich nu wel mee instemmen. Als maar wordt gewaarborgd dat bij het beleid en ook de uitvoering, evenals het beheer zorgvuldig met met name ook de betreffende categorie: ‘oude boskernen’ wordt omgegaan, dat ook gezien het reservoir aan oude bosplanten en andere voor dergelijk kernen karakteristieke soorten dat binnen die kernen (nog) aanwezig is[5];
24. Meer in bijzonder is het wel zo dat als je nu dan de <u>kaart met ‘oude bosgroeiplaatsen</u>’ beziet zoals deze in de: ‘Bossenstrategie’ is opgenomen (zie dus ook het: ‘Strategische Bosbeleid’, Kaart.: 7: ‘Oude bosgroeiplaatsen’, pag. 50) en die vergelijkt met de eerdere kaarten, zoals die op het geopoint van de provincie Utrecht, dat dan toch bepaalde locaties daaruit zijn weggevallen, zoals die m.b.t. Oude Tempel, dus wellicht goed daar dan toch nog een keer goed naar te kijken, zodat voor iedereen ook duidelijk is welke bosgebieden daar gezien de gegeven criteria nu wel of niet onder vallen;
25. Dat dan in het betreffende onderzoek naar de ‘oude bosgroeiplaatsen’ nu ook een aantal <u>aanbevelingen m.b.t. het beheer van. ‘oude bosgroeiplaatsen’</u> wordt gedaan is op zich mooi (zie in deze dus het rapport: ‘Oude bosgroeiplaatsen in de provincie Utrecht – Ecologische onderbouwing en begrenzing (WENR, 2022)’, Hoofdstuk 4.3: ‘Aanbevelingen voor het beheer van oude bosgroeiplaatsen’), maar het zou o.i. goed zijn als deze ook (op een of andere wijze) worden geborgd want in die zin gaat er o.i. toch nog heel veel mis, zoals bij aanleg van een mountainbikepaden in ‘waardevolle oude boskernen’, zoals in o.a. het Zeisterbosch, evenals de relatief grootschalige kap of zo men wil dunning op het landgoed Beverweerd, met ook alle gevolgen voor de aldaar aanwezige ondergroei;
26. Wat betreft de bescherming van ‘oud waardevol bos’ blijft verder natuurlijk <u>de strijd om het behoud van de bos bij Amelisweerd</u> (vrolijk) doorgaan, hetgeen dan mede symbool staat voor vele bossen die nog steeds in Nederland worden bedreigd. In die zin zou het dus goed zijn als Amelisweerd, dat gewoon echt een heel bijzonder en ook uniek

[5] In die zin is het dus juist ook van belang, zoals overigens ook in het rapport: ‘Oude bosgroeiplaatsen in de provincie Utrecht – Ecologische onderbouwing en begrenzing (WENR, 2022)’ aangegeven, dat die oude boskernen met elkaar tot een netwerk worden verbonden, dat dus door middel van verbindingen bestaande uit inheemse loofboomsoorten, inclusief ook lichte grove dennen bossen (zie in deze dus ook het rapport: ‘Oude bosgroeiplaatsen in de provincie Utrecht – Ecologische onderbouwing en begrenzing (WENR, 2022)’, Hoofdstuk 4.3: ‘Aanbevelingen en beheer van oude bosgroeiplaatsen’).

rivier(klei)bos is, ook gewoon de eigen ‘rechten’ zou krijgen, net als bijvoorbeeld ook bepaalde rivieren (o.a. de Maas) en de Wadden- en Noordzee;

27. Wel dus in die zin dus goed dat er overeenkomstig de in die zin relevante beleidskaders er bij de kap op ‘oude bosgroeiplaatsen’ een verbod blijft om deze elders te kunnen herplanten;
28. Daarnaast dus ook goed dat als er kap van bos plaatsvindt dat er dan ook een ‘kwaliteitscompensatie’ plaatsvindt;
29. Verder is er (inderdaad) nog al wat te doen of een bos binnen de zogenaamde ‘Bebouwde kom van de (voorheen) Boswet’ valt of juist niet, dus onder bevoegde gezag van de gemeente of de provincie valt, zoals o.a. m.b.t. het al dan niet van toepassing zijn van de wettelijke kaders vanuit de provincie m.b.t. de mogelijke kap van de bossen op het landgoed de Oude Tempel, dat dus als een ‘oude bosgroeiplaats’ kan worden aangemerkt, althans overeenkomstig de eerdere kaarten;

‘Gebruik van het bos - Recreatie’

30. Dat er ook tussen de natuur, inclusief bossen, en recreatie een bepaalde spanningveld bestaat zal ook iedereen duidelijk zijn (zie voor een algeheel overzicht o.a. de publicatie: ‘Recreatie en natuur - Kennis over effecten, kwetsbaarheid, handelingsperspectieven en monitoring van recreatie in Natura 2000-gebieden’), dat ook na Covid, waar bepaalde natuurgebieden helaas moesten worden gesloten;
31. In die zin wil men dan kennelijk tot een nadere zonering komen, met name ook voor de bossen op de Heuvelrug, evenals ook tot een betere spreiding én (dus) ook nieuwe bossen (in het kader van het: ’Groen groeit mee’) in en rondom de grotere steden (vergelijk ook het programma ‘Groen in en om de Stat (GIOS)’);
32. Wat betreft die zonering en ook spreiding zou het o.i. dan goed zijn als deze wordt gebaseerd op goede ecologische analyses, inclusief bijbehorende dosis-effectrelaties, evenals ook een heldere toekomstvisie, zoals waar eventuele ‘grotere eenheden natuur’ zouden kunnen komen, zodat daarmede dan bij een dergelijke rekening kan worden gehouden, inclusief bijvoorbeeld ook robuuste ecologische verbindingen. Want uiteindelijk wil je niet dat problemen in het ene gebied worden afgewenteld op andere in die zin kwetsbare gebieden. Dus voor zover men dan in de diverse Regio’s aan de grote woningbouwambities wil vasthouden, alhoewel de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. daar dus geen voorstander van is, met dus (o.a.) als gevolg dat de recreatieve druk daardoor ongetwijfeld nog (veel) groter zal worden, dan moet aan aanplant bossen nabij de aldaar aanwezige grotere stedelijke agglomeraties nog meer belang worden toegekend, naast aan het vergroenen van de stad zelf (zie in deze overigens ook diverse initiatieven in het kader van: ‘Nederland Natuurinclusief’[6]);

‘Gebruik van het bos - Houtoogst’

33. Dat hout als duurzame grondstof, zoals bij houtbouw het geval is, kan worden gebruikt zal iedereen duidelijk zijn. Anderzijds zal met die houtoogst dus wel ook nadrukkelijk met de ecologische kwaliteiten van bos rekening moeten worden gehouden;
34. Zoals ook eerder al aangegeven heeft de grootschalige houtkap zoals deze de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden nogal (letterlijk) veel stof doen opwaaien. Met dus ook diverse publicaties, zoals vanuit de Stichting NatuurAllert de publicatie: ‘Ecologische

[6] Zie dus o.a. het rapport: ‘Nederland Natuurinclusief (RLI, 2021)’, maar bijvoorbeeld ook het rapport: ‘Een natuurlijkere toekomst voor Nederland in 2120 (WUR, 2020’ en de: ‘Natuurverkenning 2050 - Nederland Natuurinclusief (WUR, 2022)’.

effecten van Vlaktekap op de kwaliteit van bosecosystemen (Stichting NatuurAllert, 2020)' en ook het: 'Amendement Bossenstrategie (Stichting NatuurAllert, 2021), evenals ook op verzoek van het Ministerie de publicatie: 'De ecologische aspecten van vlaktekap in het Nederlandse Bos (WUR, 2020)';

35. Als er dan toch de oogst van hout wenselijk is, dan is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er een voorstander van dat daarbij dan wordt aangesloten bij van de dynamiek zoals deze van nature in een bepaald bos of bostype aanwezig is, hetgeen dan afhankelijk is van zowel de groeiplaats als de fase in de bosontwikkeling van een bepaald bos.
    Wat betreft de maximale oppervlakte kom je dan dus als je uitgaat van 'natuurvolgend bosbeheer' en er daarbij rekening mee houdt dat als meer dan de helft van de kapvlakte onder invloed staat van zonlicht er dan geen sprake meer is van het voor bos kenmerkende microklimaat en dus ook in die zin bepaalde ecologische effecten kunnen ontstaan uit op kapvlakte van niet meer dan 0.1 ha, (zie in deze dus o.a. ook het artikel: 'Uitkapbos is de sleutel tot duurzame multifunctionaliteit (Kuper, J, 2021)' in: 'Vakblad Natuur, Bos en Landschap, mei-juni 2021);

'Monitoring en handhaving'

36. Monitoring en handhaving is natuurlijk super belangrijk, want er wordt nogal eens wat gekapt. Inmiddels zijn daarvoor dus wel ook tal van nieuwe technieken van toepassing, zoals dus inderdaad luchtfoto's en (mogelijk ook) satellietbeelden;
37. Wel dus goed dat bij het beheer wat betreft de beschermde soorten er in ieder geval, zoals ook in de 'Bossenstrategie' wordt aangegeven, wordt gewerkt overeenkomstig de: 'Gedragscode zorgvuldig/soortenbescherming bosbeheer';

Conclusie

38. Op zich fantastisch dat er nu in de provincie Utrecht na vele jaren weer met de voorliggende:'Bossenstrategie' een actief bosbeleid en dus ook kader ligt, ook al blijven er volgens de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. nog wel in die zin m.b.t. de eeuwig zingende bossen binnen de provincie Utrecht een aantal kwaliteitsslagen mogelijk;

Patrick Greeven (Stichting Milieuzorg Zeist e.o. en ook IVN-De Bilt e.o.)

Bijlage 1: ‘Voorstel Natuurbruggen’

Bijlage 2: ‘Kaart Bosnatuur (uit: ‘Bosnotitie (concept’)

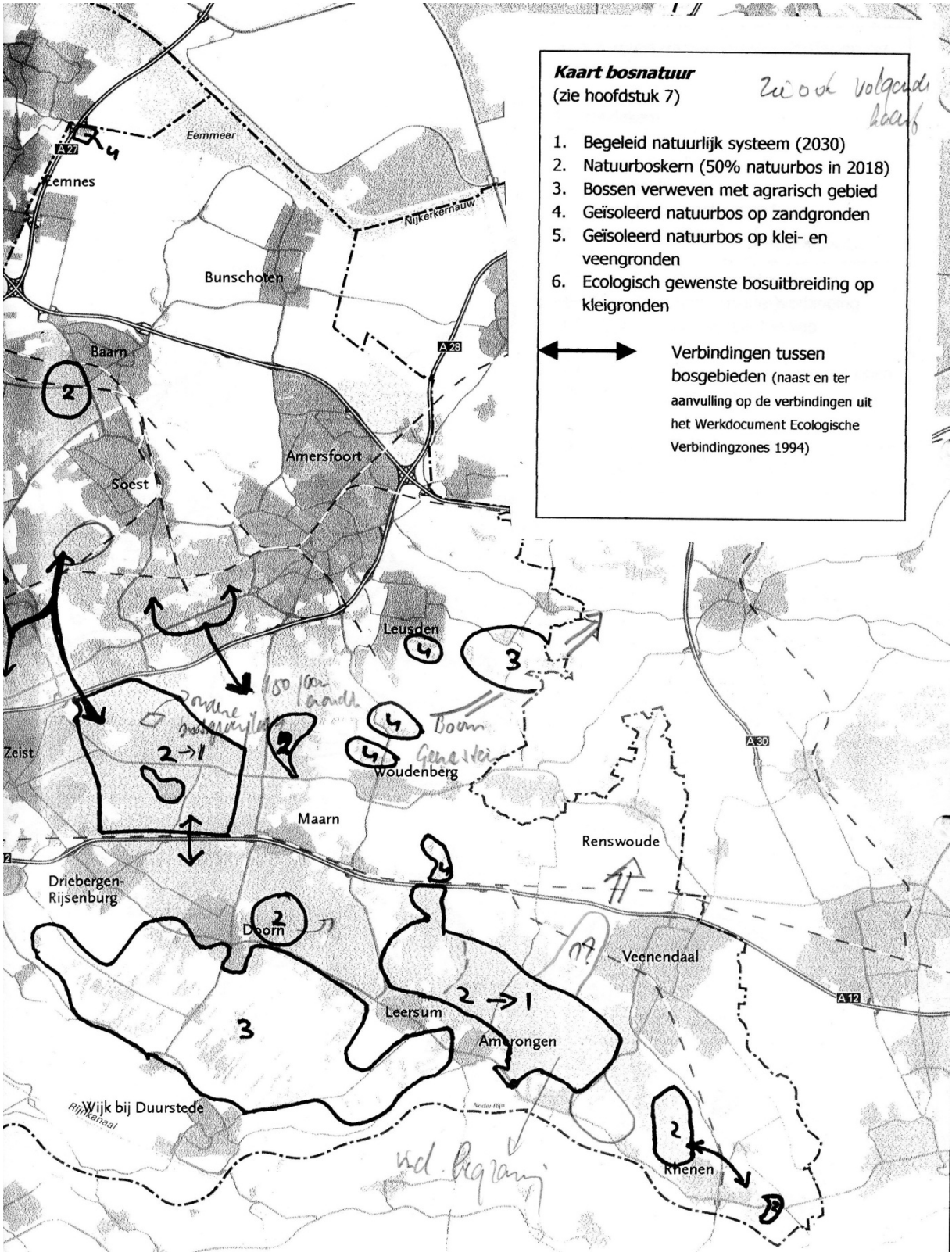

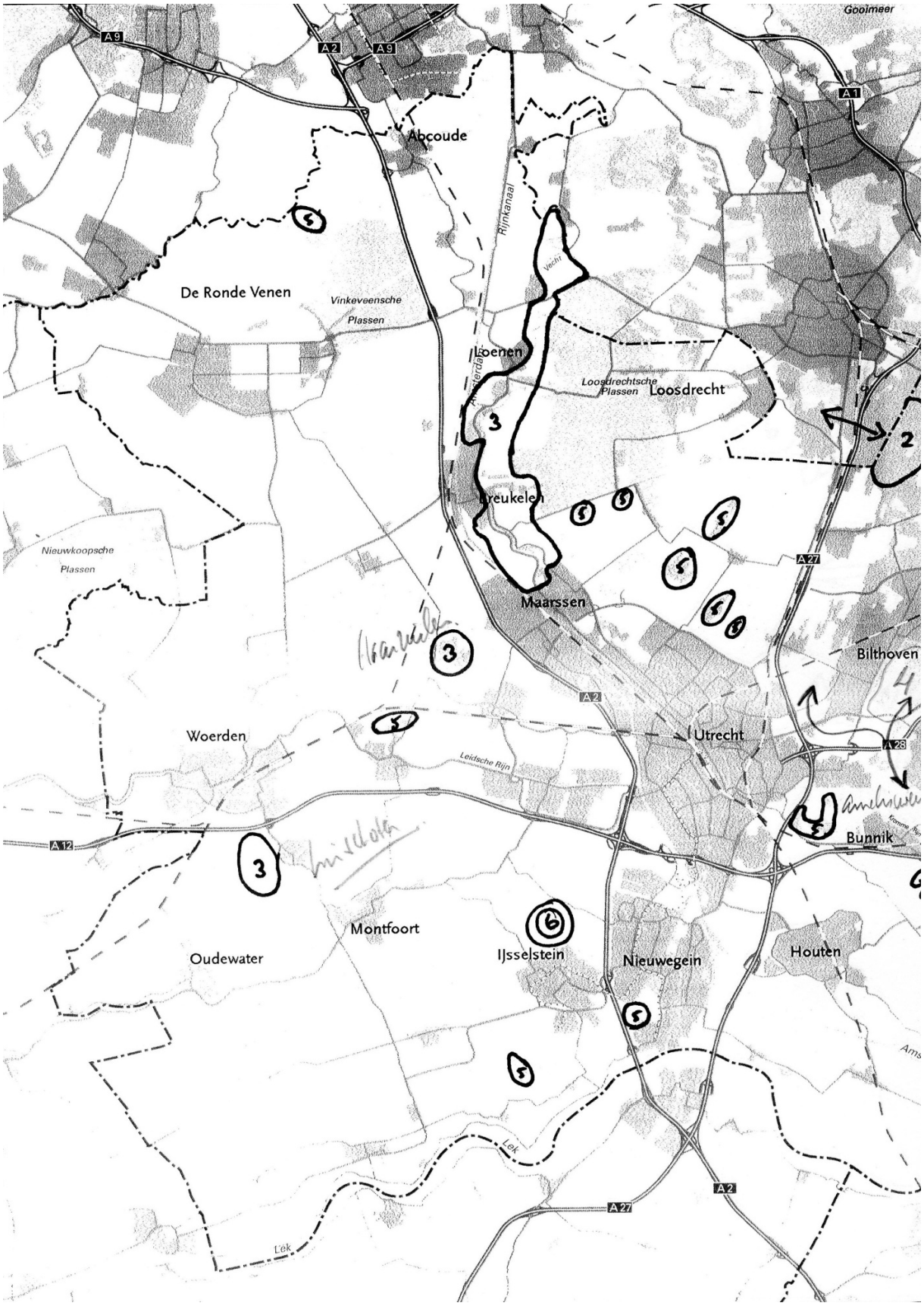
Goolmeer
A9
A2
A9
A1
Abcoude
Rijnkanaal
Vecht
De Ronde Venen
Vinkeveensche Plassen
Loenen
Loosdrechtsche Plassen
Loosdrecht
Breukelen
Nieuwkoopsche Plassen
Maarssen
A27
Bilthoven
A2
Woerden
Utrecht
A28
Leidsche Rijn
Bunnik
A12
Montfoort
Oudewater
IJsselstein
Nieuwegein
Houten
Lek
A27
A2
Lek
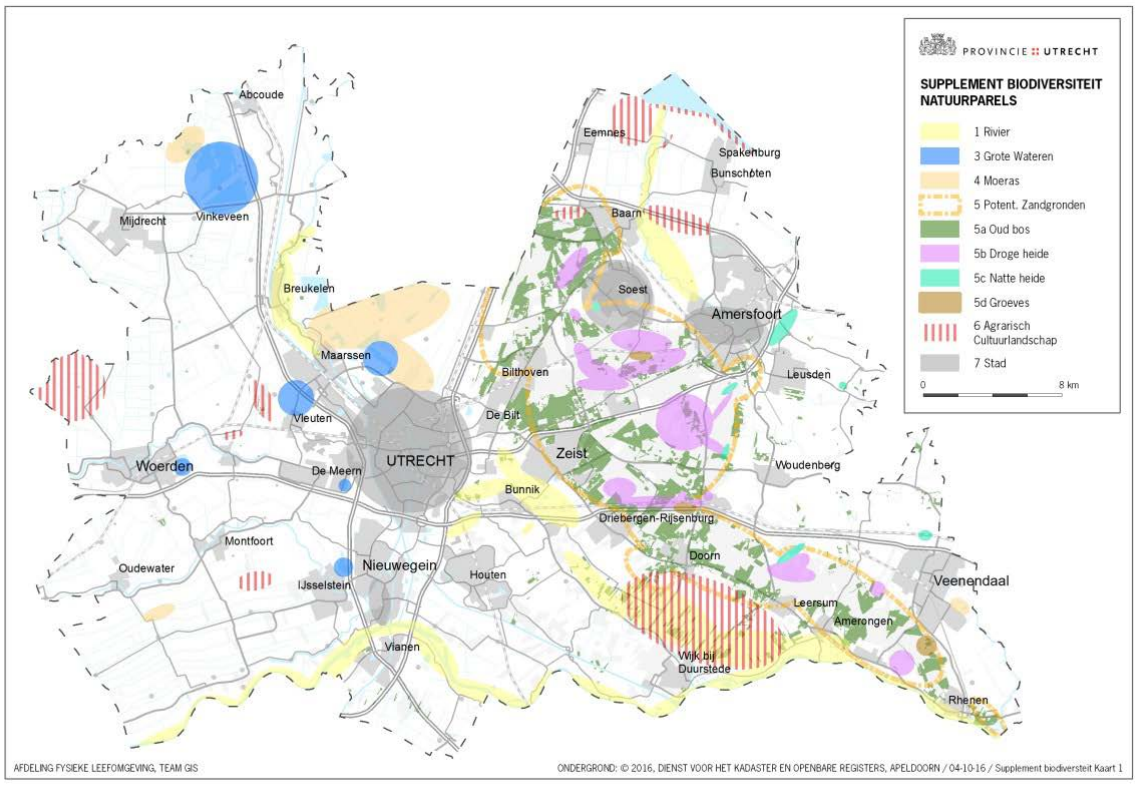
Bijlage 3: Kaart natuurparels (uit: 'Supplement biodiversiteit')